

Kot pravi ljudsko izročilo je stala tu že od davnih časov cerkvice sv. Ane, katero pa so požgali Turki(verjetno v drugi pol.15.stol)Cerkev so ponovno sezidali in le ta se omenja v vizit. poročilu iz l.1545 kot " Sann Anna zu Profer".

Vizit. poročilo iz l.1651: Ecclesia S.Annae filialis:Altaria lateralia p projecta non sunt, ut mandatum fuerat in visitatione Reinaldiana. Sunt ejicienda. Pro altari extra foras ecclesiae ne destruaturs et in concursibus super illo celebrari possit, excellentissimo Principi supplicandum.

Iz l.1654. Pro Ecclesia S.Annae etiam hoc anno nichil factum in futuro uere renouando asseribus interim exsiccandis.....

L.1806 so porušili staro c. in začeli graditi novo kar je bilo gotovo l.1807, zvonik pa šele l.1817.

Nova c. je prijazna, dovolj prostorna stavba, ima eno ladjo in prezbit. Ima 3 oltarje, gl.oltar sv. Ane, v ladji M.B. in sv. Atriža.

V zvoniku je troje zvonov: najstarejši od teh je majhni zvon z napisom: Merth Tdesman zu Laibach hat mich gossen 1588(ta letnica je iz arabskih števil, ostalo v gotici) Ostala dva zvonova sta iz livarne Georg Steinmet v Celju in sicer veliki iz l.1845, mali iz l.1854.

L.1851 dobila c. nove orgle, delo Antona Valenčiča

L.1854 nov vel.oltar delo Michaela Rosenbergerja iz "raza

L.1861 novo uro in nove slike križevega pota

l.1880 nov str. oltar sv. Atriža delo Franca Oblaka iz Celja in novo oltarno sliko S. Rosarii.

l.1884 je Jakob Brollo al fresco poslikal cerkev.

Ign.Orožen:Das Dekanat Trachenburg, l.1887, str.162 -166.

Župnijske knjige: poročna od l.1787, mrliška od l.1788 krstna od l.1789.

Ign.Orožen:Das Dekanat Drachneburg, l.1887, str. 175.

Fara, posvečena sv. Ani.

Pravilno orientirana cerkev stoji na hribu z lepim razgledom v n.v. 552 m.

Viri in literatura: Farna kronika ; Ign. Orožen : Bistum und Diozese Lavant VI. Dekanat Drachenburg , Maribor 1887. ;

Cerkev sestavljajo: prizmatičen zvonik z na jugu dodanim stopniščem na emporo (podobno kot Marija Dobje), pravokotna ladja, nekoliko ožji in višji polkrožno zaključen presbiterij, kateremu je na severu dodana nadstropna zakristija. Gradnja je kamenita , ometana. Strehi strešasta, opečni, zvonikova neogotska, piramidasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Zvonik ima slabo razvit pristrešen talni zidec, ob oglih ližene ter profiliran fabion, ki se na sredi stranic trikotno dviga. Glavni portal je ppu, svetlobni lini na fasadi sta pp, zvonove pa so enojne, ppk. Ladja je brez zidcev, z liženami ob oglih. V južni steni ima 1 malo in 1 veliko ppk okno, v severni steni pa samo veliko ppk okno. Zakristija brez talnega zidca, z liženami ob oglih, ima enega nad drugim 2 pp okni v zapadni ter pp portal in pp okno v vzhodni steni. Presbiterij ima ppk okni v obeh podolžnicah, členijo pa ga liženasti pilastri klasicističnega tipa. Vso cerkev opasuje konkaven napušč. Ladja ima na jugovzhodnem ogalu letnico 1807, glavne vratice pa imajo letnico 1831. Zunanjščino pokriva zelenkasti špi c, ližene in okviri pa so beli.

Notranjščina: Tlak v zvonici je kamenit, obok križen, odpira pa se z ppk lokom v ladjo. Na loku je letnica prve poslikave notranjščine leta 1885., od Jakoba Brolla. Tlak v cerkvi je črno -bel cementen. Zidana pevska empora živa na 2 slopih in 3 kapah. Ladjo členijo 3 pari slopov (prvi par je

nad emporo), katere vežejo oproge, med njimi pa so: ozka prečna ~~kape~~ kapa, širša osrednja kapa in ovalen prehod k potlačenemu ppk slavoloku. Presbiterij členi par slopov, ki z oprogo deli glavni kupolasti del od ovalnega apsidalnega. Na levo vodi pp portal v zakristijo z lesenim podom in pot ače - no banjo z 3 sosvodnicami. Strme uvite stopnice vodijo na oratorij z lesenim podom in ravnim ometanim stropom. Notranjščino je prvič poslikal l. 1885. Jakob Brollo, drugič pa l. 1933 Miloš Gerzina iz Kozjega. Dekorativno-figuralna slikarija je bp.

Oprava: Glavni oltar je neobaročno delo Mihaela Rozenbergerja iz leta 1854. Ima vidano prizmatično menzo, visok tabernakelj in običajen nastavek. Nad obojima lokoma sta sliki obeh Src iz l. ~~185~~ 1859. od Franca Nagerja iz Graza. Leta 1902. ga je popravil Anton Pavlič iz Buč. Desni oltar sv. Križa je delo Ignacija Oblaka iz l. 1880.

Levi oltar RVMB je nekoliko drugačno, a istodobno delo z kipi Ign. Oblaka iz l. 1881. ter sliko RVMB.

Prižnica je pravzaprav Oblakovo delo (figure, slike), čeprav je v osnovi iz l. pol. 19. stol.

Križev pot po Fährichu je iz l. 1861.

Orglje so delane v baročno-klasicistični tradiciji. So iz sredine 19. stol. (delal Anton Valentincič) in so bile obnovljene 1877, 1909 in 1934.

Krstižnik je iz leta 1786. Ima betvast steber z letnico, piščalast okrogli bazen ter lesen nastavek, zaključen s skupino jordanskega krsta.

Oprema: Omeniti je misala iz let 1668 in 1786.

Zvonik: Zvonik iz leta 1817. je bil l. 1901. dvignjen za 6 m ter je dobil novo ostrešje. Na starem ostrešju se je našel napis: Ta ^{or} tornje Na ret v ² tim letu 1823 Maler Michael Dremsher. Dvig zvonika se je izvršil nad zvonovnic

V njej visi zvon z napisom: MERT EDELMAN HAT MICH GOSSEN ZU LABACH 1588. Napis v gornjem delu zvona, v sredini je relief Križanja, spodaj pa je več paralelnih črt. Zvon ima podolgovato obliko.

Podstrešje: Oboki so opečni. Cerkev je enotne gradnje, prizidka sta le zvonik in oratorij.

Resume: Prvotna cerkev sv. Ane naj bi bila po tradiciji požgana od ^{kov} Tur~~ov~~ l. 1494., ko so obiskali Pilštanj in Žusem. Cerkev se prvič omenja l. 1545. kot pilštanjška fara, in nato večkrat v vizitacijskih zapismikih 17. stol. Redno upravljana kuracija je postala l. 1803, nakar so staro cerkev podrli v letih 1806-07. zgradili sedanjo stavbo, kateri so prizidali zvonik l. 1817, popolnoma gotov pa je bil l. 1823. Leta 1873, je bila cerkev obnovljena in ob tej priliki nadzidan oratorij. Leta 1901. je bil dvignjen zvonik in neogotsko zaključčen.

Okolica: Okoli cerkve je bilo do l. 1873. pokopališče, na kar spominja ovalno obzidje.

Sedanji farovž je pritlično poslopje z pazduhastim portalom, okrašenim z 2 obesoma in letnico 1863 ter je nekdanja šola.

Pravi farovž je pod šolo ter je pritlično poslopje iz l. 1790, ki je bilo l. 1859. restavrirano. Zidano je iz kamna in pokrito z opeko.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: V Spodnjem Žegru na vrhu cestnega klanca je v moderno znamenje na 3 stebrih vkomponiran star okrogel steber z napisom: MARKUS WRESHKO 1644. Sedanje znamenje je p. ostavil l. 1911. Martin Vrečko, stavbenik iz Žegra. V spomin na graditelje česte Črnelica - Lesično, je postavljena ob cesti

kamenita plošča v okvirju iz cementa in klesancev. Daljši napis govori o gradnji ceste med leti 1915 - 1929.

Opombe: V bližnji Košnici je bil ubit dne 12. 9. 1880. znani ropar Guzej ter pokopan na prevorskem pokopališču.

J. Curk: Celjska topografija, (Šentjur), rkp. str. 71, 71²; zapiski 1960.